І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 75. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 20-го КВІТНЯ (APRIL) 1974 No. 75. VOL. LXXXI.

У Вашингтоні створено нову етнічну коаліцію

Ню Йорк (Петро Гой) — 30-го березня ц. р. у Вашингтоні, в готелі „Мейфловер" відбулася Конференція етнічних науковців, організаторів і політичних діячів.

Уже давно відчувалась конечність співпраці та своєрідного організаційного завершення зусиль усіх етнічних груп та рухів. На протязі останніх років створився цілий ряд програм, спершу менших груп, а згодом етнічних студій. У тому ж самому часі, появилося декілька цінних і цікавих наукових і публіцистичних праць, як от М. Новака „The Rise of the Unmeltable Ethnics". Крім того передруковано багато праць про поодинокі етнічні групи ЗСА. Це до певної міри підсилило шукання ідентичности.

Надійний законопроєкт сенатора Швейкера та у висліді довгих перепетій приділено для розробки етнічних студій смішно малу суму (2.375.000 дол.), беручи до уваги 50-70 мільйонів етнічного населення країни, не розв'язують проблеми. І не зважаючи на те ще дальші маніпуляції та перешкоди на різних щаблях державної адміністрації — заходи а то й незрозумілі та шкідливі потягнення, от хоч би приділення законопроєкту сенатора Швейкера до Відділу „International Education" брак належної адміністраційної екзекутиви, що у висліді з огляду на близький ґеченець замкнення бюджетного року (червень), може тільки сторпедувати і цей куцийй осяг.

Усі ці проблеми поважвили заходи провідних кадрів етнічних груп, що й довело до приспішення централізації етнічних сил.

Вже в січні цього року постає понадпартійний національний комітет ЕМПАК (Ethnik Millions Politicals Action Committee). ЕМПАК у своєму „маніфесті" подав свої цілі, заложення і програму. Згодом в процесі праці, з приходом нових людей, комітет двічі міняв форми дії та саму назву, шукаючи і стараючись охопити етнічний рух.

Тому великим кроком в кристалізації самого етнічного руху була Конференція. Відкрив її проф. М. Новак, директор Відділу гуманістики, Фундації Рокефеллера, автор численних статтей і праць на тему етнічности. Понад 50 учасників у п'яти групах продискутували проблематику, визначену організаційним комітетом, та винесли спільні рішення.

(Продовження на стор. 4-ій.)

У 80-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

ТРИДЦЯТЬ ПЕРЕДОВИХ УЧАСНИКІВ КОНВЕНЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ УНС

Нещодавно зроблені підсумки конвенційної кампанії виявили, що за три перші місяці УНСоюз придбав 1,129 нових членів. За дальших два тижні це число збагатилося ще на яких дві з половиною сотні членів. Цей успіх, хоч далекий ще від досягнення наміченої доконвенційної мети 90,000 членів, є результатом праці багатьох відданих працівників, які в трьох окремих групах Відділів, поділених за своєю величиною, змагаються за першенство своїх груп і за виконання свого ювілейного — УНСоюзові 80 років! — та конвенційного обов'язку. З кожним місяцем, а останньо з кожним тижнем росте розгортання цього змагання. Союзові діячі, зокрема конвенційні делегати, інтенсивно вишукують нових членів, щоб їх числом і сумою їх забезпечення придбати щораз більше число змагових точок і так зайняти перші місця в табелі згаданих трьох груп. А ці передові місця запевняють не лише признання та поважні нагороди, але й відповідну позицію на самій Конвенції, на якій будуть розділені нагороди й відзначені найбільш заслужені учасники кампанії.

Розгортання кампанії ілюструють числа нових членів, здобутих за минулий час. В січні придбано 336 членів, в лютім 275 а в березні вже 517. В квітні сподіємося придбати майже вдвоє стільки і до першого дня конвенції можна буде досягнути рівне число 90.000 членів УНСоюзу!

Розраховуючи на традиційну працьовитість конвенційних делегатів та їх амбіцію досягнути свою мету навіть при найбільших труднощах і поспіху, треба також рахувати на це, що все наше громадянство в більшій чи меншій мірі візьме участь в цім змаганні, раз тому, щоб допомогти нашій найстаршій і найбільшій братській установі дійти до досі небувалого числа 90.000 членів, але також, щоб придбати собі і своїм рідним дешеве і конечне життєве забезпечення та щоб в додатку — при щасті — здобути одну із численних грошевих премій, висота яких сягає тисячі долярів! Чи варто знехтувати цією можливістю й відкладати на пізніше це, що кожному конечно потрібне й то потрібно зараз!

ПЕРЕДОВІ ЗМАГУНИ КОНВЕНЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ УНС В ТОЧКОВІЙ СИСТЕМІ

за час від 1-го січня по 15 квітня 1974 р.

I. Малі Відділи до 75 членів:

Від.	Ім'я і прізвище	точок
502	Данило Марцинюк	308
322	Андрій Кейбіда	165
478	Михайло Ополько	135
303	Василь Лещук	119
118	Павло Коцелко	94
134	Лідія Козак	88
64	Іван Бурній	80
224	Йосиф Ірха	62
169	Василь Стефурин	56
421	Бернард Корчинський	56

II. Середні Відділи від 75 до 150 членів:

Від.	Ім'я і прізвище	точок
460	Павло Сахаревич	337
492	Марія Юзик	234
408	Ілія Курман	103
489	Микола Шпитко	94
54	Василь Добчанський	93
339	Василь Коруд	84
454	Єфим Омельченко	79
490	Семен Чорномаз	79
51	Михайло Ольшанський	74
165	Марія Пелехата	70

III. Відділи від 151 і більше членів:

Від.	Ім'я і прізвище	точок
458	Данило Пищ	689
94	Роман Татарський	628
191	Василь Колодій	446
146	Григорій Корб'як	387
240	Михайло Кігічак	379
22	Галина Олек	342
5	Микола Хоманчук	310
147	Іван Гуцайлюк	299
200	Іван Пригода	286
292	Петро Федик	220

Національний дохід ЗСА обнизився на 5.8 процентів

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомив, що загальна вартість дібр і послуг в ЗСА в першому кварталі 1974 року понизилася на 5.8 процентів. Є це найбільше обниження національного прибутку ЗСА від 1951 року. Економісти висловлюють, однак, переконання, що дані про другий квартал виявлять „вирівняння", тобто, що не буде дальшого обниження, а в наступних кварталах американська економіка поновно підніметься. Загальну злу економічну ситуацію погіршує факт нестримної інфляції, яка в першому кварталі досягла 10.8 процентів. Ще в 1951 році за корейської війни інфляція була вища в ЗСА, бо досягнула аж 13 процентів. Засаднично, вартість дібр і послуг у першому кварталі збільшилася на 14,3 більйонів долярів, досягнувши загальну суму 1,352 більйони долярів, порівнано з четвертим кварталом 1973 року, але цей зріст в цінах прийшов за рахунок інфляції. Фактично, з врахуванням вищих інфляційних цін, національний дохід ЗСА в першому кварталі був нижчий на 12,6 більйонів долярів, або 5,8 % в річному відношенні. Ґері Л. Сіверс, виконуючий обов'язки голови Ради економічних дорадників, заявив з цього приводу, що в „нашій опінії зниження продукції є вже за нами і ми передбачаємо збільшення загальної продукції в половині року, в чому перед вестиме автомобільна індустрія". З подібною заявою виступив Сидней Джонс, асистент секретаря торгівлі для справ економіки, твердячи, що в другому кварталі наступить відносне „вирівняння". Такий стан спричинила в першій мірі енергетична криза і пов'язане з нею обниження продукції в автомобільній індустрії. Зріст інфляції вперше позначився на реальній вартості прибутків населення ЗСА. Згідно з даними Секретаріяту торгівлі, в першому кварталі цього року реальна вартість заробітної платні з уваги на інфляцію не тільки не піднеслася, а обнизилася порівняно з попереднім кварталом. Про те, що інфляція не зменшується, засвідчує факт, що американські банки підняли відсоткову стопу до 10.25%, найвищого рівня в історії американського банківництва. Невідрадний стан на відтинку економіки і ріст відсоткової стопи не позначився покищо на біржі, де упродовж останніх днів переструється збільшування цін на вартісні папери.

Суд вимагає дальших магнетофонних записів з Білого Дому

Вашингтон. — У четвер, 18-го квітня, окружний федеральний суддя Джон Сіріка доручив видати виклик („саблпіна") з вимогою, щоб президент Ніксон передав судові дальші магнетофонні записи біля 64 розмов з Білого Дому в справі Вотерґейтської афери. Виклик видано на прохання спеціяльного прокуратора для Вотерґейтської справи Леона Яворського, який твердить, що він потребує тих записів для вжитку під час судової розправи за намагання заховати Вотерґейтську аферу. Виклик доставив до Білого Дому Федеральний маршал для дистрикту Колюмбії після полудня і пресове бюро Білого Дому заявило, що цей виклик розглядають тепер адвокати. Судця Сіріка встановив дату 2-го травня і до того часу він повинен одержати вимагані документи або відповідь на його виклик. Тим часом конгресмен Пітер В. Родіно з Ню Джерзі, який очолює палату юридичну комісію, що розглядає можливість поставлення президента Ніксона формально у стан обвинувачення, заявив кореспондентам, що він не піде на жадні компроміси з Білим Домом щодо вимаганої очолюваної ним комісії передачі магнетофонних записів біля 42 розмов з Білого Дому в справі прихований Вотерґейтської афери.

Делегація американського уряду відвідала Київ

Київ. — В рямках відвідування окремих міст СССР у зв'язку з відкриттям авіялінії Москва-Вашингтон, американська делегація під проводом секретаря транспорту ЗСА К. Брінеґара побувала, як інформує совєтська преса, 5-8 квітня, в столиці України Києві. Згідно з повідомленням совєтської преси, „за час перебування у Києві гості оглянули новобудови та історичні пам'ятки міста, побували в Київському палаці піонерів і школярів, театрі опери та балету ім. Т. Г. Шевченка".

Г. Шевель очолює делегацію УССР на надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї ОН

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — На спеціяльну сесію Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй прибула також делегація Української ССР під проводом міністра закордонних справ УССР Г. Г. Шевеля. До Ню Йорку ця делегація прибула з Москви цим же літаком, що ним прибула властива совєтська делегація під проводом А. Громика. Правдоподібно з „економічних міркувань" також тим же самим літаком з Москви їхала й делегація „суверенної" Білоруської ССР. Як виглядає, ні Україна, ні Білорусь не можуть собі дозволити на власний навіть транспорт до Ню Йорку, а мусять дочіплятися до „всесоюзного воза". Цьому не приходиться дивуватися, бо, як відомо, у свій час представник уряду УССР Кизя заявив був, що Українська ССР не має своїх представництв за кордоном і не вважає за потрібне втримувати дипломатичні зв'язки з чужими країнами, бо це принесло б „сувереній" Українській ССР „додаткові кошти". З цих міркувань уряд УССР „передав" усі свої зовнішньополітичні агенди у відання міністерства закордонних справ СССР, щоб „заощадити фонди". Очевидно, коштовною є окрема поїздка з Києва до Ню Йорку і тому треба було покористуватися всесоюзним транспортом. За наміченим пляном праці Генеральної Асамблеї, Г. Г. Шевель мав виступити з промовою на сесії 19 квітня.

Куба візьме участь у нарадах представників держав американського континенту

Вашингтон. — В найближчих нарадах міністрів закордонних справ держав американського континенту, які відбудуться в Буенос Айресі в березні 1975 р. візьме правдоподібно вперше після 13 років участь міністер закордонних справ Куби. Пропозицію запросити на наради кубинський уряд Фіделя Кастро подали уряди чотирьох держав Латинської Америки. Уряд ЗСА не запротестував проти такої пропозиції, пропонуючи тільки перевести опитування серед усіх заінтересованих урядів, щоб одержати їхню опінію в цій справі. Опитування має перевести міністерство закордонних справ Арґентини, яка належить до цих країн, що висунули пропозицію нормалізувати відносини з Кубою. Речник Державного Департаменту ЗСА поінформував, що політика уряду ЗСА щодо Куби не змінилася і що при опитуванні уряд ЗСА буде проти запрошення Куби до участи в чергових нарадах міністрів закордонних справ.

Єгипетсько-совєтські відносини погіршуються

Каїро. — Єгипетський президент Анвар ель-Садат повідомив, що Єгипет в дальшому перестане зв'язуватися виключно з СССР і країнами совєтського бльоку, коли йдеться про забезпечення країни потрібним військовим вирядом, налагаджує відповідні контакти з західніми державами, надіючись від них одержувати потрібний виряд. Як відомо, СССР постачає Єгипет від 1955-го року, коли то президент Нассер заключив т. зв. „чеську умову щодо постачання зброї", узалежнивши єгипетську армію виключно від совєтського постачання. В опінії знавців проблематики Близького Сходу цей рішення президента Садата матиме далекойдуче значення для дальшого розвитку подій на Близькому Сході, де власне за посередництвом Єгипту СССР мав змогу закріпити свої позиції. Ці знавці окреслюють зворот в політиці Єгипту як „початок нової ери".

В СССР продають деякі товари по знижених цінах

Москва. — Газета „Правда" з 15 квітня 1974 р. інформує, що „міністерство торгівлі СССР і Центросоюз організували з 15 квітня 1974 року випродаж по обниженим цінам деяких родів сяєгу, бавовняних, вовняних і шовкових тканин, трикотарних виробів, взуття, білля, ґалантерійних виробів. Продаж визначених товарів відбувається у спеціялізованих магазинах, секціях, відділах, на ярмарках і в павільйонах".

КОНЦЕРТ ГАННИ КОЛЕСНИК — СВЯТО ЄВШАН-ЗІЛЛЯ У МІННЕАПОЛІСІ

Написав Михайло Данилюк

У великодній час можна б подумати, що мова про наші звичаї, які підтримують людині наш особливий побут, національну відмінність, що навіть у релігійній ділянці створила своєрідні прикмети української культури. Хапається за неї людина, втоплена у морі різних культур, закована у дивовижні і холодні залізобетони нашого сторіччя, як, може, за останній причілок надії. Але мова не про це.

Адже можна святкувати Великдень подвійно, якщо маєте щастя. До тих щасливих належала цього Великодня й міннесотська українська громада, якою потрусила вістка: до нас їде Ганна Колесник. Уже сама вістка наробила передвеликодніх чуд — скошені обличчя, які часто і під церквою із собою не віталися, розхмарилися, гурти, які роками із собою не зустрічалися, спільно розносили летючки про концерт, спільно плянували успіх. Сила культурного тяжіння? Сила найсвіжішого і свідомого подиху Дніпра і Києва?

Бог його знає, що то воно було, але коли б прийняти логіку деяких американських центрів досліду публічної опінії, коли вони, для висновків про якість подій, навмисне вибирають менші поселення, що віддалені від великоміської суматохи, то на прикладі недавнього концерту Ганни Колесник в Міннеаполісі можна б зробити далекойдучі передбачування. Наша культура має ще силу взагалі, а животорчу, що наснажує все наче б електричний струм новою енергією, зокрема. Це ще не тримає і лише примітивність підходу до цієї справи по різних центрах нашого життя не дозволяє розгорнути цю превважливу ділянку у потрібній, широкій діяпазон.

Ганна Колесник

Так, до речі, й розуміють цю проблему й наші люди в Україні, яких безперечно, Ганна і Володимир Колесник репрезентують із більшим правом, ніж уже наша еміграція із зморшками. Не даремно, на громадській зустрічі після концерту, Володимир Колесник цитував чиїсь слова, що, мабуть, від сучасну пору можна б розцінювати нашу культуру за важливішу навіть від держави, бо, втративши державу, її можна збудувати знову, але втрата культури — це смерть нації. Цей фактор, додаймо від себе, розуміють і в Кремлі, а тому удар за ударом по нашій культурі і русифікація в Україні — зовсім не випадкові.

Щоб нести цю культуру, її не лише треба знати, але нею жити. Переживати нюанси кожним фібром нервової системи, найдальшим закутком душі, кожним віддихом, усміхом і сльозою.

Я дивився на Ганну Колесник очима любителя нашої музики і пісні, але й очима лікаря, і не міг знайти медичної формули, психологічної дефініції, яка могла б пояснити, звідки і за яких біологічних законів природа обдарувала цю постать із гордим поглядом козацької доньки такою величезною кількістю пережи-

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В ЗСА В ОБОРОНІ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА

Ню Йорк. — Згідно з інформацією бюра Українського Лікарського Товариства Північної Америки, управління Товариства, головою якого є д-р Юрій Кушнір, перевело заходи в справі звільнення з психіятричного закладу відомого українського математика і кібернетика Леоніда Плюща, запротореного на основі постанови совєтського суду і „експертизми" Психічного інституту ім. Сербського в Москві на досмертне „лікування" в закладі для умовохворих в Дніпропетровську. Управління Українського Лікарського Товариства інтервеніювало в справі Л. Плюща перед Американською Медичною Асоціяцією 28-го лютого 1974 року. На адресу д-ра Юрія Кушніра надійшов лист з 14 березня 1974 року від Американської Медичної Асоціяції, в якому директор Асоціяції д-р Джон С. Кован інформує, що він підняв справу Л. Плюща в Державному Секретаріяті та перед тими федеральними агентствами, які мають відношення до того роду проблем. У своєму листі д-р Джон С. Кован запевняє голову Українського Лікарського Товариства, що Американська Медична Асоціяція „матиме на увазі це питання і старатиметься зробити все можливе, щоб забезпечитися допомогою тих чинників, які таку допомогу можуть подати". Він просить також далі інформувати його про розвиток ситуації у зв'язку з Леонідом Плющем.

Незалежно від того, Управа Українського Лікарського Товариства контактувалася в справі Л. Плюща з Американським Червоним Хрестом, від якого одержано повідомлення з датою 6 березня про те, що Американський Червоний Хрест звернувся з цією справою до директора Міжнародніх зв'язків Самуеля Кракова, запевняючи, що п. С. Краков „присвятить (цій справі) негайну і найсерйознішу увагу". Додатково Українське Лікарське Товариство інтервеніювало за посередництвом Амнесті Інтернешенел. На адресу секретаря Товариства д-ра Тараса Шегедина наспів лист з 19 березня від Амнесті Інтернешенел, яка інформує, що справа Леоніда Плюща є не тільки їй відома, а що Л. Плющ є на списках „ув'язнених за свої переконання" від березня 1972 року, а в жовтні 1973 року був включений у список річної кампанії 1973 р. в обороні „в'язнів за переконання".

Творять новий осередок русифікаторства в Україні

Дніпропетровське. — Газета „Культура і життя" з 14 квітня опублікувала інтерв'ю з директором Дніпропетровського театру опери та балету М.Г. Литвиненком. Як відомо, йдеться тут про новоорганізований театр, відкриття якого заплановане на початок листопада ц.р. Інформації, що їх подав М. Литвиненко кидають чимало світла на те, який характер матиме новий театр і хто в ньому надаватиме тон. Якраз керівництво театру закінчило конкурс на персонал театру. Конкурс тривав понад два місяці і театр одержав з різних міст СССР, в тому з Москви та Ленінграду, понад 800 заяв від тих, хто виявив бажання стати актором театру. До конкурсу допущено 600 осіб. М. Литвиненко поінформував, що „комплектування трупи проходило і за рахунок випускників вищих та середніх мистецьких учбових закладів. Зокрема до складу балету театру прийнято чимало вихованців Московського, Київського, Ленінградського, Саратовського, Пермського, Воронезького хореографічних училищ". Не рахуючи отже Київського, всі інші училища, із складу учнів яких скомплектовано склад балету українського театру — російські. Коли ж йдеться про осіб на керівних становищах, то ситуація виглядає так: диригентом оркестри є Петро Варивода, який досі був диригентом оперного театру в Душанбе; режисером призначена кол. працівник Московського театру ім. Станіславського Анатолій Лимарєв; головним балетмайстером призначена заслужена артистка Російської СФСР Людмила Воскресенська, а головним художником — народний художник СССР Анатолій Ареф'єв. В репертуарі театру твори в першій мірі російських композиторів. У списках постановок не подано ні одного українського твору. Іншими словами, на основі поданих інформацій совєтською українською газетою можна стверджувати, що новий театр в Дніпропетровську буде одним з додаткових осередків русифікаційної політики в Україні.

Насичують агітаторами...

Богуслав, Київська область. — Так звана передвиборча кампанія в СССР і УССР у зв'язку з виборами до Верховної ради СССР в червні ц.р. проходить за визначеним пляном. Про розміри пропагандивної кампанії говорить цікава інформація з невеликого 12-тисячного містечка Київської області — Богуслава. Газета „Радянська Україна" з 14 квітня подає, що тільки в цьому малому містечку „вже почали агітмасову роботу серед населення близько 1000 агітаторів. Сім агітпунктів гостинно розчинили свої двері. Коли закінчується трудовий день, виборці поспішають до цих центрів передвиборчого життя послухати бесіду, лекцію, подивитись кінофільм чи концерт художньої самодіяльності".

Коли прийняти, що на 12 тисяч мешканців міста не більше 60 відсотків можна зарахувати до категорії виборців, то це означає, що на яких 7,000 осіб припадає 1000 агітаторів, тобто кожен сьомий виборець — це практично партагітатор.

У Варшаві закінчилися наради совєтського бльоку

Варшава. — Згідно з повідомленням агенства Юнайтед Прес Інтернешенал, тут закінчилися 18 квітня дводенні наради комуністичних лідерів держав-членів Варшавського пакту. В заключному комунікаті, що його підписали лідери СССР, Польщі, Чехо-Словаччини, Східньої Німеччини, Угорщини, Румунії і Болгарії, нарада звернулася з закликом до поновлення заходів активізувати переговори в рямках Європейської конференції для справ безпеки і співробітництва, а також в справах обмеження збройних сил Варшавського пакту і НАТО в Европі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Потрібна негайна допомога

У свій час інформовано, що Український Вільний Університет у Мюнхені придбав відповідне для навчальних потреб власне приміщення. Університетські власті могли це зробити тому тільки, що із значною фінансовою допомогою для УВУ поспішив Верховний Архиєпископ кардинал Йосиф Сліпий. Придбання власного приміщення для УВУ було конечним з уваги на вимоги нового німецького закону про акредитовані високі школи, згідно з яким кожна висока школа мусить мати відповідне власне приміщення. Це, однак, поставило наш високошкільний осередок за межами України в обличчі серйозних фінансових труднощів, враховуючи факт, що кошти такого будинку, включно з необхідним його пристосуванням до потреб університету, досягнуть яких півтора мільйона німецьких марок, себто яких 600,000 долярів. Ці фонди мусить зорганізувати і передати на потреби УВУ вся українська спільнота в країнах нашого поселення, а в першій мірі українці в українці в ЗСА і Канаді.

Згідно з повідомленнями Ректорату УВУ, в новонабутому будинку якраз тепер переводяться конечні ремонтні роботи, а одночасно з цим ведеться підготова до започаткування у нових приміщеннях нормального авдиторного навчання, починаючи з 1-го липня ц. р. Заплянавані рівнобіжні курси на філософічному факультеті й на факультеті правничих та суспільно - економічних наук, на високошкільних курсах українознавства та англомовних курсах сходознавства, підготовлюваних спільно з Центральним Мичиґенським університетом при активній співучасті Асоціяції Українських Університетських Професорів.

Український Вільний Університет має всі дані на те, щоб не тільки продовжувати свою наукову і дослідну діяльність в меншому чи більшому засягу, але стати важливим осередком незалежної і вільної української науки за межами України. Це завдання УВУ виконує, не зважаючи на всі труднощі і зовнішні перешкоди, уже понад 50 років. Обов'язком українського громадянства сьогодні є негайно подбати про це, щоб максимальною фінансовою допомогою забезпечити майбутнє УВУ і не допустити до того, щоб з браку фінансів він мусів припинити свою важливу діяльність.

Виправдання надій

На іншому місці в цьому числі подана загальна вістка про заходи нашого професійного Українського Лікарського Товариства Північної Америки в обороні запроторенного окупаційним режимом до закладу божевільних видатного кібернетика Леоніда Плюща, недавно було повідомлення про те, як то з ініціятиви „Смолоскипу" вислано сотні уродинових привітань для Валентина Мороза, Головний Уряд Українського Народного Союзу поінформував міжнародні агенції, що він ставить до розпорядження фонди на покриття видатків, щоб Плюща, Мороза та інших ув'язнених українських дисидентів перевезти на Захід та підлікувати їхнє знищене здоров'я, цілий ряд заходів і акцій, що їх розгортають наші молодечі і студентські організації — щоб згадати тільки деякі приклади того, що наші установи і громадяни вже вчинили на оборону своїх гноблених земляків.

Очевидно, що ще далеко не зроблено усього того, що в цій справі можна і треба зробити. Також правда, що про деякі важливі заходи в цій справі, включно з дипломатичними на — можна б сказати — найвищому рівні, ще передчасно говорити. Все ж таки, сумарично беручи можна твердити, що українська спільнота у вільному світі має добру волю та намагається виправдати бодай в якійсь мірі ті надії, що на неї покладає наш нарід.

Щодо цих надій — немає жадного сумніву. Твердження тих, що їм пощастило вирватись із совєтської неволі; принагідні розмови туристів в Україні, натяки в листах з України, як і ряд всіляких фактів, включно із виступами таких відомих російських дисидентів, як Александер Солженіцин та Андрій Сахаров виразно говорять про те, що надії на відповідні акції у вільному світі, з опінією якого Москва тепер мусить рахуватися, є не тільки моральною підримкою, але в поодиноких випадках і практичною допомогою для тих, що за оборону своїх людських прав караються по совєтських в'язницях, концентраційних таборах та закладах божевільних.

Уся наша вільна громада разом і кожний з нас зокрема повинні не тільки продовжувати, але й все ширше та ширше розгортати нашу акцію і таки справді докласти всіх зусиль для оборони наших жертв народовбивчого совєтського режиму, щоб виправдати їхні надії на нас.

НАЦІОНАЛІЗМ ПРОТИ „ПРОЛЕТАРСЬКОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМУ"

На сторінках „Комуніста України" з квітня 1974 р. появилася стаття І. В. Поповича „В. І. Ленін про корінну протилежність пролетарського інтернаціоналізму і буржуазного націоналізму". Стаття цікава не викладом давно відомих і не знати в котрий раз пережовуваних ідей Леніна на тему „пролетарського інтернаціоналізму", а нав'язанням до актуальної дійсности і до нині зокрема живого і загрозливого для російсько-комуністичної ідеології „пролетарського інтернаціоналізму" з боку націоналізмів народів, поневолених російським імперіялізмом. Пишучи про це, І. В. Попович нав'язує до недавно відбутого в Торонті Другого Світового Конґресу Вільних Українців, який, за його словами, мав би символізувати „нову спробу активізувати антикомуністичну, антирадянську діяльність українських буржуазних націоналістів, створити видимість неіснуючої єдности в їх таборі". І. В. Попович пише, що „на черговому зборищі зрадників українського народу, що перетворилося у відвертий націоналістичний шабаш, було пролито чимало іудиних сліз з приводу, мовляв, „тяжкого становища на Україні", лунали блюзнірські заклики до посилення „боротьби за свободу України".

І. Попович покликається на слова першого секретаря ЦК КП України Щербицького на тему „активізації підривної діяльности закордонних українських буржуазно - націоналістичних і сіоністських організацій, які знаходяться на службі іноземних розвідок і намагаються об'єднати свої зусилля". Нав'язуючи до цих слів, Попович пише, що „нині під чорний прапор антикомунізму, антирадянщини імперіялістична буржуазія мобілізувала всі реакційні сили, починаючи від урядових органів і кінчаючи різними низькопробними еміґрантськими націоналістичними організаціями, в тому числі й українських буржуазних націоналістів, що знайшли собі притулок на задвірках імперіялістичних держав. Будучи складовою частиною антикомунізму, український буржуазний націоналізм з його реакційними ідеологічними засадами, контрреволюційним антирадянським спрямуванням виступав і виступає як антипод пролетарського інтернаціоналізму, дружби трудящих нашої країни, як лютий ворог українського народу, всіх братніх народів Союзу РСР".

Зокрема важлива заввага І. В. Поповича, коли він пише, що „особливо великої шкоди справі робітничого клясу завдає націоналізм, коли він проникає у комуністичні партії. Змикаючись з „лівим" і правим опортунізмом або породжуючи його, націоналізм веде до підриву ідейно - політичних основ інтернаціоналістичної єдности дій робітничого клясу та його аванґарду — марксистсько - ленінських партій. В. І. Ленін давно розкрив зв'язок опортунізму і націоналізму... Переконливим прикладом того, якої величезної шкоди загальній справі соціялізму, і насамперед справі будівництва нового суспільства в своїй країні може завдати відхід від марксизму - ленінізму, розрив з інтернаціоналізмом, служить практика маоїстського керівництва КПК (Китайської Комуністичної партії). Маоїзм нині виступає найнебезпечнішим противником інтернаціоналізму, головним носієм націоналізму і ревізіонізму в світовому революційному русі".

Попович не може не бачити життьовости націонаги над штучно сконструйованим Москвою „пролетарським інтернаціоналізмом." Він пише, що „націоналістичні пересуди, як явище, що чіпко тримається в психології людей, не досить зрілих в політичному відношенні, продовжують зберігатися навіть тоді, коли об'єктивні передумови для будь - яких антагонізмів у відносинах між націями давно вже перестали існувати. Найбільш поширеними формами їх прояву є національна обмеженість, ідеалізація минулого, затушовування соціяльних суперечностей в історії народів, національна зверхність, чванливість, місництво, національний нігілізм та інші. Значний вплив на консервацію націоналістичних пережитків справляють релігія, приватновласницька психологія, ненаукові погляди на навколишній світ... При оцінці причин живучости націоналістичних пережитків не можна не враховувати також впливу буржуазної ідеології, ворожих ідеологічних диверсій, організованих величезним пропаґандистським апаратом, спеціяльно створеним в імперіялістичних країнах для ведення антикомуністичної пропаґанди... Помітну роль у ворожому хорі антикомуністичної пропаґанди відіграють українські буржуазні націоналісти, що окопалися за кордоном. Вони силкуються очорнити велику правду про Радянський Союз, у дусі націонал - комунізму перекручують історичне минуле українського народу, його взаємовідносини з братнім російським народом. Саме на ґрунті націонал - комунізму українські буржуазні націоналісти та їх імперіялістичні покровителі намагаються послабити братерську дружбу, взаємодопомогу радянських народів, знайти собі прибічників серед СР-СР, притупити клясову свідомість трудящих нашої країни, оживити і роздути націоналістичні передсуди".

Свої міркування І. В. Попович закінчує закликом до активізації в боротьбі з націоналістичною пропаґандою, а в першій мірі вимагає опрокидати „спотворювання" ленінської національної політики, мовляв, „політику зближення радянських націй утотожнюють з русифікаторством". Попович пише, що „активізація антирадянської пропаґанди, широке використання нею ідеології буржуазного націоналізму спричиняє конечність посилення боротьби проти будь - яких різновидів націоналістичної і шовіністичної ідеології, у тому числі проти українського буржуазного націоналізму і сіонізму, вимагає ще рішучішого викриття їх антикомуністичної спрямованости, активного викорінення націоналістичних пережитків".

Для кожного читача, хто навіть загально знайомий з підсовєтською дійсністю, стаття І. В. Поповича в „Комуністі України" має свою незвичайну вимову, бо дуже виразно і ясно розкриває загрозу, в обличчі якої знаходиться марксистсько - ленінська ідеологія і російський імперіялізм. Ця стаття показує водночас, яку зброю треба вживати проти російського імперіялізму, „озброєного марксизмом-ленінізмом" — на сучасному етапі.

м. с-й

ЗАГАДКА ЛЮТІЗЬКОГО ПРЯСЛИЦЯ

Загальну увагу дослідників - археологів притягають Змійові вали Київщини, які становили древню систему оборони земель Середнього Придніпров'я. Останньо, при нагоді археологічних досліджень Змійових валів недалеко села Лютіж знайдено глиняне пряслице з написом, який, як здогадуються дослідники, є злаґджений з допомогою письмових знаків, що їх мали вживати на українських землях у старинній добі задовго до своєрідної писемности Кирила і Методія. На цю тему статтю написав доцент Київського педагогічного інституту А. Бугай („Молодь України", 31. 3. 1974). У „Свободі" з 6 квітня була видрукована інформація „Яке було письмо „Русів"? „у зв'язку з доповіддю в УВАН в Ню Йорку проф. Юрія Перфоровича на тему „Що таке „черти і різи" чорноризця Храбра?". Стаття доцента А. Бугая кидає додаткове світло на це, власне, питання, що заторкує давньоминуле нашої землі і нашої культури. Тому і передруковуємо її з деякими пропусками, залишаючи оригінальний правопис. Ред.

Про Змійові вали Київщини було чимало публікацій. З них читачі дізналися про древню систему оборони земель Середнього Придніпров'я, про особливості конструкції, технологію будівництва великих насипів.

Багато таємниць приховують в собі Змійові вали — ці, мовчазні циклопічні споруди із землі, перепаленої глини та дерев'яних зрубів. З'ясувати бодай деякі з них, можливо, допоможе глиняне пряслице із загадковим написом, знайдене поблизу валу, на березі Київського водосховища, північніше села Лютіж.

Загальний вигляд пряслиця і розгортка верхнього його конуса подані на фотографії. Висота давнього виробу — 4 сантиметри. Матеріял — глина з домішкою піску. Колір світлий, який буває у злегка обпаленої глини.

На пряслиці викарбувано 8 знаків. Нанесені вони упевненою рукою.

Шість знаків мають дещо спільне у своїй побудові. Кожен з них складається з трьох вертикальних або похилих, іноді трохи хвилястих рисок, в окремих випадках доповнених горизонтальних або майже горизонтальними познаками.

У першому та п'ятому знаках вершини рисок нагадують основу гілки, відірваної від стовбура. Схоже на те, що вони зроблені кінцем стиля півкруглої фарми. У четвертого знака риска посередині має відгалуження.

Привертають увагу ще й інші особливості напису. Над першими рисками першого і шостого знаків міститься по одній великій крапці, а над першою рискою п'ятого — дві. Крім того, над горизонтальною рискою восьмого знака є три менші крапки. Нині ще важко сказати, чи пов'язані вони з написом.

Восьмий знак за формою і розташуванням дуже відрізняється від інших, само тому ми й припускаємо, що ним завершується напис.

Той факт, що шість із восьми знаків містять у своїй побудові три риски, дає підстави припустити, що й уся система загадкової писемности, мала здебільшого таку структуру. Зрозуміло, що у цьому короткому написі вмістилися не всі її знаки. Побіжний перегляд багатьох зразків стародавнього письма не виявив нічого схожого. Отже, можна гадати, що напис на лютізькому пряслиці є зразком, поки що невідомої науці писемності.

Кому ж вона належала? Чия рука багато сотень років тому карбувала ще на м'якій глині таємничі знаки?..

Як відомо, болгарський чорноризець (чернець) Храбр у своїй праці про письмена вказував, що Кирил, який створив старослов'янську абетку (кирилицю) зустрічався у Корсуні (давньогрецький Херсонес, поблизу нинішнього Севастополя) з слов'янином, який читав, писав і рахував за допомогою „черт" і „різ". Храбр запевняє: Кирил нібито запозичив із тої прадавньої абетки деякі знаки для букв, що відповідали звукам, характерним лише для слов'янських мов. Не виключено, що такими буквами були „Ш" та „Щ", кожна з яких і складається, зокрема, з трьох вертикальних рисок.

Історичні знахідки свідчать про використання на нашій території задовго до Кирила та Мефодія своєрідної писемності. Припускають, що елементами майбутньої глаголиці, а поряд з ними і грецькими літерами, користувалися ще до утворення слов'янської держави загадкові уличі та тиверці.

Арабський мандрівник X століття ібн Ель-Недім, що заходив у наші землі, подає навіть зразок руського напису „на дереві", що не має нічого спільного ні з глаголицею, ні з грецькими літерами. Інший араб, історик X століття ібн-Фадлан, який зустрічався з русами, свідчить, що вони могли робити записи поширеними у них знаками. Географ Масуді (помер 956 року) вказує, що в одному з поганських капищ він бачив висічене на камені пророкування, а історик XI століття Дітмар згадує про написи на „ідолах слов'янських".

Як бачимо, згадок про існування у слов'ян прадавньої писемності не бракує. Правда, вчені ще не дійшли єдиної думки, якою ж вона була, що ж означали ті таємничі „черти" і „різи".

Спробуємо уявити, що знаки з лютізького пряслиця перенесено на дерево. Тоді лінії, проведені вздовж деревини, справді можна було б назвати чертами. Риски ж, викарбувані впоперек деревини, можна було б назвати різами...

Звичайно, це лише наше припущення, яке за сучасного рівня знань у цій галузі не можна ні арґументовано довести, ні заперечити. Не наполягаємо ми і на тому, що письмо на лютізькому пряслиці було спільним для багатьох слов'янських племен. На Середньому Придніпров'ї могли існувати кілька варіянтів „черт" і „різ".

Але лютізьке пряслице наштовхує дослідника думки. Таємничі знаки викарбував представник осілого землеробського населення. Він добре оволодів мистецтвом письма, оскільки знаки нанесені твердою і вправною рукою. Можна припустити, що ця людина була ремісником - гончарем. У тогочасному суспільстві написи на глиняних виробах наносилися, можливо, не так рідко, та деякі дослідники, вивчаючи археологічні колекції, приймали їх за орнамент і не звертали на них уваги...

Як відомо, передача інформації малюнками (піктографія) існувала у всіх народів, які стояли на рівні первісно - общинного ладу. Малюнки не „читалися", а витлумачувалися. Їх міг зрозуміти кожен...

Перехід од родового ладу до клясового суспільства викликав заміну первісної піктографії письмом. Нам здається, що напис на лютізькому пряслині відповідає уже альфавітному письму. Знаки тут не мають нічого спільного з малюнковими зображеннями.

Уяву хвилює ще одне запитання. Коли ж був зроблений напис на пряслиці? За формою воно схоже на пряслиця зарубинецької культури, яка розквітла на Київщині у перші століття нашої ери. Приблизно в той же період будувалися і Змійові вали. Саме біля одного із велетенських земляних насипів і був знайдений цей невеличкий предмет із обпаленої глини. Дуже спокусливо виводити „рід" слов'янських „черт" і „різ" саме з тих часів. Спокусливо припустити також, що на початку нашої ери древні слов'яни мали розвинене суспільство, яке вже опанувало писемність, володіло неабиякими інженерними знаннями, які знайшли своє втілення у спорудженні Змійових валів. Але не будемо робити передчасних висновків. Для остаточної відповіді на ці хвилюючі запитання потрібні нові пошуки, знахідки, дослідження...

З наших буднів

Кінець світу

Дехто з так званих „проповідників" на долині міста Ню Йорку так саме, акутно, ставить справу: „Браття, Сестри, наближається кінець світу! Є нові познаки, що він (кінець) недалеко!" А я думаю, що треба дрібку стриматися з голошенням таких апокаліптичних віщувань. Насамперед на мій погляд, треба докладніше простудіювати передбачування доктора Нострадамуса, як також ворожіння славної цариці Михальди... Чи є там, у цих ворожіннях, відповідна глава про появу (під кінець XX-го сторіччя) дивних створінь, що називаються „стрікерси" і гасають по вулицях, у білий день, голі, як їх мати на світ привела, тільки деякі в циліндрах на голові?.. Саме в появі цих дивних креатур дехто з сучасних ворожбитів передбачає кінець світу і загладу людському родові.

В цьому місці дозвольте вернутися думками-спогадами 40-50 років назад, до Старого Краю, розуміється. Коли, пригадую собі, в тих давніх часах синок у школі „збивав бомки", не вчився, тоді татуньо, накивуючи пальцем, казав: „Сину, присядься до книжки, бо як нічого не навчишся, то ходитимеш голий-босий!" А ви бачите, що нині робиться, хто тепер ходить голий-босий?.. Люди вчені в науках, студенти коледжів та університетів і дівчата з „ліпшої сосайти", роблять з себе публіку, світять, з дозволу сказавши, неприкритим тілом. Щоб бути свідком такої гудасі, ви й не мусите купувати квитка вступу, як до цирку чи менажерії: просто, сідаєте коло телевізора, наставляєте регулятор на „Останні новини" і маєте циркус вдома.

Я навіть дуже тому не дивуюся, що деякі мої приятелі, де в хаті є діти й студіююча молодь, повилучували були телевізори під час Великого Посту.

— „Уявіть собі, що тепер показують на телевізії! — нарікала з обуренням одна сусідка. — Чоловіки ганяють голі, тільки в капелюхах! До чого докотилося суспільство! І що має виховувати молодь?.. Я вже більше й не включаю телевізора, бо й так, перед Великоднем, християнин доволі нагрішиться, без подібних програм. Тепер більше книжок читаю, — закінчила свої ремарки дорога сусідка.

Отут, саме, я не погодився б з передвіщуваннями ворожбитів, які обіцяють кінець світу вже „на корнері". „Гетьте думи, ви хмари осінні!" — хочеться сказати за нашою поетесою, Лесею Українкою. А може поява цих легких варіятів — „стрікерів" матиме позитивні наслідки в суспільстві?.. Може воно врешті відвернеться від так званої „субкультури" та всяких гудацтв, може зросте зацікавлення книжкою, літературою, добрим театром, справжнім мистецтвом? Чого дай, Боже, діждатися, Амінь.

Ікер.

А. ШТЕФАН

Монс. АВГУСТИН ВОЛОШИН

У 100-РІЧЧЯ НАРОДИН БАТЬКА КАРПАТО-УКРАЇНСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ.

15

З професорів Українського Вільного Університету заарештовано ще проф. інж. Василя Чаплю і засуджено на ув'язнення, з якого він повернувся щойно по 10 роках. Проф. Панькевича не арештували.

Другий арешт відбувся 21-го травня 1945 року. Чеське поліційне авто зупинилося перед віллею през. А. Волошина, Под Ліпками II, Прага-Сміхов. Капітан Шибайлов (псевдонім), агент таємної політичної агенції Смерш, виліз із авта, підійшов до зовнішніх дверей будови, подзвонив і сказав переляканій Василіянській Сестрі: „Ведіть мене до кімнати Волошина!" — „Прошу" сказала сестра і відчинила двері до кімнати, де Президент сидів при своєму бюрку. — „Забираю Вас на переслухання! Поспішайте!" — „Та мене вже переслуховано, звільнено й позволено повернутися додому, тут є „бумажка!", сказав Волошин. — „Я знаю, сказав шмершовець. Це звичайна провірка! Формальність! Чим скоріше, вийдете, тим скоріше повернетеся! Ходім!" — Президент пішов до дверей, де праворуч стояли мовчки — його дві сестри Олена й Ольга. Президент розцілувався з ними, взяв від Олени заздалегідь приготовану валізку й вийшов із хати, щоб ніколи не повернутися більше до неї.

Волошинові сказано сісти біля Шибайлова. Скоро прибули до Делострелецкої вулиці. Приїзд Президента описано в книзі „Смерш", і опубліковано в українських часописах, тому подаю тільки закінчення.— „куди смотріш, поп? На небо? Поздно, поздно! Нужно било раньше Богу молиться, а не политикой занематься!" Волошин слухав Шибайлова, ніби байдуже.

— „Ну, валяй, валяй (гайда)! Вот с етим бойцем в подвал (пивницю)! ББистрее (поспішай)!" і вояк ударив його прикладом у спину.

Більш-менш в тому часі заарештовано міністрів: Ст. Клочурака, М. Долиная та Ю. Перевузника.

Волошинові було 71 рік життя, коли його заарештовано, але тоді він був у доброму здоров'ї. Совєти старалися чим скоріше його зліквідувати, але в такий спосіб щоб воно виглядало на природну смерть, в червні 1945, розпустили вістку, що Волошин у Станиславові помер. Але, як відомо, Волошин не був у Станиславові, бо його, так як і Долиная, Клочурака і Перевузника вивезено до Москви в Лефортовську тюрму.

Невідомо, чи Волошина в тюрмі тортуровано? Факт, що кріпкої будови і здоровий Волошин за 51 день в тюрмі вихуд, фізично його зовсім викінчили і він помер.

Лефортово була найсуворішою із всіх, військовою в'язницею, із найбільше рафінованими тортурами (див. описи Краснова, Дерябіна, А. Грановського і інших).

Спочатку в'язня замикали в будку, набагато нижчу за його висоту, так що він мусів стояти в ній ввесь час похилившись, або зігнувшися. По якомусь часі повітря сильно зуживалося і в'язень умлівав. Тоді дозорець додавав йому трохи свіжого повітря і так це продовжувалося на 24 години і більше. Інша тортура була позбавити в'язня сну на два, три або й більше днів. Допитувач переслухував вночі, при чому допитувачі змінювалися, протягом дня — спати не було вільно. Якщо в'язень відмовлявся підписати зфабриковане зізнання, його били руками, гумовою рурою або копали ногами.

Спів'язень із Карпатської України був свідком, як умирав Волошин і так описав його трагічний кінець: (див. А. Штефан: „За Правду і Волю", Торонто 1973):

Дня 11-го липня 1945 р. мене вели до мого опікуна, який усіма нами опікувався. Коли мене привели до дверей мого опікуна, двері були замкнені, але сусід нам сказав, що він знаходиться у одного тяжко хворого, від якого хотів би ще дещо довідатися.

Ми повернулися і перед дверми кімнати, де лежав старенький о. Волошин, попросив мій сторож, щоб мій опікун на хвилину вийшов.

Двері відчинились і так уже залишились відчиненими. Коли я побачив, що він лежить в агонії, смертельно блідий, я схвильовано поспитав, що з ним діється?! Чому не приведуть до нього лікаря?!

— Не нужно, йому не нужна помощ!

Мій опікун наказав відвести мене до його канцелярії і там почекати, поки він прийде.

За нецілу півгодину прийшов мій опікун і як завжди зачав мене випитуватися. Між іншими поспитав, кого залишив Волошин в Празі. Я тоді його запитався, чи є якась надія, щоб зберегти о. Волошина.

На те він відповів: „Он ушел!"

Я не зрозумів його добре — продовжував свідок — і думав, що о. Волошина може кудись відвезли. Тому поспитав: Куди він пішов?

Опікун зденервовано сказав: „Він не пішов але... — „помер"...

Усе це сталося так, як я переказав. Це я бачив своїми очима, та сам чув.

Лист йде далі: Він лежав вже мабуть мертвий, а на другий день мій покровитель ще сказав мені: Його знищила не тюрма, але хвороба, яку він приніс зі собою із дому. Старенький мав цукровку — виправдувався опікун.

Кінець листа:

Відносно дня смерти о. Волошина це єдина правда, яку я міг би й іншими доказами потвердити.

Президент А. Волошин мав незначне поширення серця і його успішно лікував. „Цукровки" ніколи не мав. Твердження опікуна, що старенький приніс зі собою з дому цукровку — дійсності не відповідає. Однак, совєтські тюремники такі „всезнайки", що можуть за три дні приворожити таку хворобу, яка їм потрібна.

Що зробили з тлінними останками сл. пам. президента о. А. Волошина — не відомо.

Він помер, але його пам'ять безсмертна посеред його земляків.

(Кінець)

Адвокат Роман Костюк — новий президент Філії УНО, Торонто-місто

В неділю, 17 лютого 1974 року відбулися Загальні Збори Українського Національного Об'єднання, Філії Торонто-місто, на яких новим президентом був обраний адвокат Роман Костюк. Народився він у Торонті 1 січня 1932 р., закінчив Паркдейл колідженйт і градувався в Ст. Майкел Коледжі в Торонтськім Університеті, де здобув ступінь „Бечелор оф Артс". Весною 1960 р. Р. Костюк закінчив правничу школу Осгуд Гол і відтоді провадить адвокатську канцелярію в Торонті.

Адвокат Р. Костюк одружився з Іриною Снігура, є батьком двоє дітей — Романа мол., 10 літ, і Марії Анни, 13 літ. Панство Костюки були дуже активними членами молодечої організації МУНО в часі своїх студій і зустрілися в Українськім Студентськім Клюбі в Торонтському Університеті. Родина Костюкіє працювала також на різних ділянках українського громадського життя, допомагала у підготовці молодіжних програм, як також служила порадами для старших людей. Адвокат Роман Костюк бере участь в праці для канадської спільноти й тепер є у Раді Канадського Товариства для шпитальних фармацевтів.

Подав М. М.

КОНЦЕРТ ГАННИ КОЛЕСНИК...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вань у виконанні „звичайної" пісні. Хай високопарні критики вам скажуть, що Ганна Колесник вибрала репертуар дещо базований на тематиці ностальгії або національних сантиментів. Не вірте їм. Ганна Колесник нічого не вибирала, бо це наша пісня вибрала її, вклала в її душу всю свою силу народної творчости і кращих українських композиторів, і послала її на сцену. Ганна Михайлівна — не мікрофон, а екран української пісні. Лише люди, які, нервово шукаючи „за виходом у широкий світ", почали кланятися чужим богам, цього не бачать. Українська пісня перестала бути для них фенікс - птицею, яка і ніколи не згоряє, і яка спроможна винести окремі варіянти нашої культури у цей широкий світ. І нас у ньому знайти живими.

А втім і дещо про програму. Чимало слухачів, мабуть, думає, що в першій частині концерту Ганна Колесник поставила деякі арії із т. зв. світових опер для „піднесення престижу" концерту, але воно чомусь видається уважному спостерігачеві доволі підозріло. Якось мозолить думка, що обоє Колесники не знечев'я, а навмисне поставили після арії Г. Генделя арію Насті із „Тараса Бульби" М. Лисенка, щоб показати слухачеві, сказати б, порівняння на місці. Адже у красі музики обох арій навіть не може бути і мови про те, котра краща, бо арія Насті — неперевершена. Не обезцінюємо „Трубадура" Верді, але, даруйте, арія Варвари із „Богдана Хмельницького" слухається краще від пісні Азучени. Справа не у „національному сатименті", а просто у композиції.

Хочеться поставити тезу, що коли б Україна була незалежною останніх сотню років, її опери співали б на світових сценах, як і співають „Євгенія Онєгіна" чи „Пікову даму". Ганна Колесник хоче своїм виконанням та добором репертуару цю тезу доказати. Допомогти їй у цьому, чи критикувати з-під поли за „ностальгію"?

Прибула Ганна Михайлівна у Міннесоту вщерть утомлена, і це не тільки із-за форсованого турне, але й, як перекликуються із нами деякі канадці, після подорожі і концертування в Канаді, які б швидше пригадували подорож по Казахстані, а ніж по „канадській Україні". Про це варто б нашій пресі згодом поговорити.

До того всього обоє Колесників не минула азійська грипа. Доводилося підтягати їм струни антибіотиками, зокрема у Володимира Андрієвича. Боялися ми, що у нас повториться із Ганною Михайлівною те, що вже раз було у Філядельфії, але ми всі патріотично рішили, що співає або не співає, а ми її посадимо на сцені і будемо на неї дивитись. А вона ж гарна, як наш степ весною. Мені видається, що коли б хтось хотів собі уявити, як виглядала донька або дружина Лубенського чи Переяславського козацького полковника, хай дивиться на Ганну.

Не вірте, що артисти хворіють. Для них — це видумка медицини. Вистачило для Ганни Колесник набиту залю із святковою й ентузіястичною громадою, звук роялю під руками її небожа Володимира Ратушного, теплий і заохочуючий погляд її чоловіка, який чомусь залюбки тримається у тіні, і кашель із антибіотиками забувся.

Ішов концерт. Артистка із слухачами обернулися в один суцільний тон. Це просто аж дивно, як природа обдарувала цю співачку мистецтвом поєднання себе із слухачем, бо контакт між нею і слухачами такий міцний, що ви перетворюєтеся у напружені струни, стаєте резонатором, ви переживаєте глибоко кожний тон, кожне слово, ваше хвилювання росте понад сподівання. Це вже справа не лише голосу, техніки співу чи навіть самої композиції, а якийсь глибший зміст, який єднає вас із артисткою. Це особливо відчувалося у деяких піснях, а в тому в орремих аріях у першій частині та таких, як, наприклад, „Жита, жита" Олеся і Гнатишина, „Києве мій" Шамо тощо.

Вам скажуть деякі критики, які ще самі не створили жадної пісні, що широко прийнялася б, що треба розцінювати кожну ноту, кожний віддих, застосовувати логіку і таке інше. Не слухайте їх. Слухайте пісню, дайте себе вести Ганною Колесник у світ краси нашої творчости, що робить вас резонатором. Якщо ви справді відчуєте у виконанні Ганни Колесник як, за словами Шевченка, пливе Дніпро, якщо проспівані слова „Києве мій", які Ганна Михайлівна передає неперевершено, впадуть вам у серце так глибоко, що ви відродитеся і відчуєте, що він справді ваш — ви іспит слухача перейшли. Хоч раз про логіку забудьте. Дихайте євшан - зіллям.

Оповідають, що Ганну Колесник треба б готувати на „великі сцени", дати її у міжнародні опери. Дозвольте висловитися, що це буде ще одною, черговою нашою трагедією. І соромом. Чи такі сподівання у нас тому, що ми не хочемо або не спроможні дати її і таким, як вона, достатньої опори у нашій українській громаді по широкому світі? Скільки ми вже віддали наших талантів на ці „міжнародні" ринки, і яка із цього користь?

Ні, ми можемо іноді позичити Ганну Колесник на інші сцени, але її повністю затримати собі. Будучи співачкою високої якости і непересічного художнього рівня, вона могтиме виступати по чужинних сценах, але вона мусить залишитися княгинею нашої сцени. Для цього треба її і таким, як вона, створити достатні умовини. І до цієї теми треба повернутися не так у „концертовому репортажі", як у громадській тематиці.

Д-р А. Якубович очолив Відділ УЛТПА в Огайо

Загальні Збори Українського Лікарського Товариства, Відділ Огайо, що відбулися 31 березня 1974 р. провели в практику гасло „лицем до молоді" і передали естафету проводу Товариства у руки молодих лікарів. Головою Відділу обрано д-ра Александра Якубовича, а членами Управи д-рів: Родіон Палажій, Міра Сагайдак, Дарія Дубас і Андрій Качала. У звітуванні дотеперішного Голови Відділу д-ра М. Дейчаківського було підкреслено: організаційне поширення й зміцнення Відділу, що зріс до 63 членів, взірцеву працю скарбника д-ра Палажія в наладнанні фінансових справ, участь Відділу в конструктивних акціях в рамцях Українських Злучених Організацій УККА чи СКВУ. Увагу теж уділено студентській організації в Клівленді та уділено фінансову допомогу науковим організаціям: (Гарвард, Українське Історичне Товариство та іншим).

Гостями на Загальних Зборах були 2-новоприйняті до медичних шкіл студенти: Богдан Піхурко й Ігор Цегельський.

З нагоди Зборів Відділ відвідав Голова Головної Управи УЛТПА д-р Юрій Кушнір, який поінформував присутних про найважніші акції, які проводить Головна Управа: видавнича діяльність (Альманах і „Лікарський Вісник"); Науковий З'їзд у Вашингтоні й його акредитацію Американською Медичною Асоціяцією; заходи в обороні д-ра Л. Плюща і відгук на них Організацій Червоного Хреста, АМА та Амнесті Інтернейшенал; передачі про діяльність УЛТПА через радіохвилі Голосу Америки. Д-р Кушнір з признанням відзначив княжий дар д-ра Евгена Омельського в сумі 500 дол. на видавничий фонд „Лікарського Вісника" й закликав Колег збільшити фінансову піддержку „Лікарського Вісника" й Стипендійного Фонду ім. М. Панчишина, який за час свого відносно короткого існування дав понад 40 тисяч долярів стипендій студентам медичних наук. Доля так судила, що на кілька днів перед цими Зборами помер наш визначний лікар і громадянин, засновник якраз того Стипендійного Фонду, д-р Богдан Олесницький. Збори з глибоким жалем вшанували його пам'ять та провели збірку на Стипендійний Фонд і закликали членів, неприсутних на Зборах, складати свої пожертви на руки скарбника Відділу на дію ціль.

Підчас Зборів проведено теж збірку фондів для оборони репресованих українських дисидентів, а спеціяльно актуальну в цей час, оборону Валентина Мороза.

М. Д.

Увага! **ЛИЦАРІ** Увага!

ОРДЕНА ЗАЛІЗНОГО ХРЕСТА!

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаємо до загального відома, а зокрема Лицарям Ордена Залізного Хреста наступне:

1) З прибутку, одержаного з розпродажу альманаха п. н. „У 50-річчя Зимового Походу Армії УНР" Орденська Рада Ордена Залізного Хреста Армії УНР приділила і виплатила нище наведені суми, як датки на ось-які загально-національні цілі:

На УНРаду на руки ВДостойного Пана Президента УНРеспубліки в екзилі Миколи Лівицького 200.00 долярів; на Церкву-Пам'ятник в Бавнд Бруку; „Церкву в Потребі" на руки Блажен. Верховного Архиепископа Кир Йосифа Сліпого, Церкву св. Симона в Парижі, НТШ в Сарсель, Дар Українському Воєнному Інвалідові, НТШ в Ню Йорку, Бібліотеку ім. Симона Петлюри в Парижі та Музей при Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку, — на всі ці 8 установ по 100.00 долярів, — всього разом 1,000.00 долярів.

2) Орденська Рада Ордена Залізного Хреста поставила досі пам'ятники на могилах пок. Лицарів Залізного Хреста: ген.-полк. О. Загродського і хор. Т. Грінченка, а пам'ятник на могилі підполк. Гр. Маслівця є на викінченні.

За Орденську Раду Ордена Залізного Хреста Армії УНР

Майор Василь Біловщук, голова — Майор Іван Винник, секретар-скарбник

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. МАРІЇ ЗЕНЮК

Найдорожчої Мами Остапа і Ірени, складаємо 10.00 долярів на „Церкву в Потребі".

Ех. Марія ФЛИС

Ділимося сумною вісткою, що дня 9-го квітня 1974 року померла в Міннеаполіс, Міннесота

бл. п.
КАТЕРИНА ЦЮРОПАЙЛОВИЧ

ЗІ ЖОВКВИ, УКРАЇНА

Смерть Покійної оплакують:

ЯРОСЛАВ — син з дружиною ЛІЗОЮ і сином НЕСТОРОМ з дружиною МАРВЕЛ
БОГДАН — син у Гардфорді, Конн., з дружиною ВІРОЮ
ОРЕСТ — син з дружиною ВІРГІНІЄЮ і синами: МАРКОМ і ПАВЛОМ
ОЛЕКСАНДРА ПАКУЛЯК з мужем ВАСИЛЕМ і дочками: МАРТОЮ, ХРИСТИНОЮ і ТЕРЕСОЮ
ДАРІЯ ВОРОБІЙ — дочка з мужем ПАВЛОМ та дітьми: МАРУСЕЮ, РОМАНОМ і МАРКОМ в Ст. Пол
ПЕЛАГІЯ ВОЙТИНА — сестра з мужем МИХАЙЛОМ у Гамільтоні, Онт., Канада
ДМИТРО ДАНИЛЯК — брат з дружиною СТЕФОЮ і дітьми в Торонто, Онт., Канада
СИЛЬВЕСТЕР ДАНИЛЯК — брат в Україні
МАРІЯ КАЛУЖНЯЦЬКА — з мужем БОГДАНОМ і сином ЕВГЕНОМ у Вінніпегу, Канада

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на могилу

сл. п. д-ра Богдана Олесницького

на потреби спортового виховання української молоді при УСТ „Чорноморська Січ" складають:

25.00 дол. — Іван Я. Хамуляк;
по 10.00 дол. — Мирон Стебельський, Омелян Твардовський, Омелян Суховерський, Петро Семенюк, Іван Орищак, Осип Сигіда, Василь Басняк;
по 5.00 дол. — Дмитро Кулик, Василь Матіяш, Олександер Напора, Евген Чикович, Евген Перейма, Володимир Клапіщак, Степан Яків.
Разом ------------------------------ 130.00 долярів

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 5-го березня 1974 року, несподійно відійшов від нас у Вічність наш Дорогий МУЖ, СИН, БАТЬКО і БРАТ

бл. п.
СЕРГІЙ СУЩИК

уроджений дня 1-го жовтня 1925 року в м. Матієві на Волині.

Цією дорогою хочемо скласти нашу сердечну подяку отцю протопресвітеру Ф. Білецькому, о. митратові І. Крестюкові, хорові „Боян" під диригентурою о. С. Позняка, інж. Ю. Куропасеві за виголошення гарного слова про Покійного в каплиці і інж. Ю. Артюшенкові під час поминального обіду.

Щира подяка Друзям за несення домовини. Сердечна подяка пані Орисі Яримович, панству Галині і Сергієві Слинько, панам О. Мельник і І. Жеребняк. Похоронному заведенню Музика і Син.

Вкінці з глибини душі дякуємо Рідним і Знайомим за вислови співчуття та молитви. І всім Тим, які зблизька і далека прийшли, щоб попрощати і відпровадити Покійного на місце Вічного Спочинку.

Нехай Всевишній Господь стократно Вас усіх винагородить.

Дружина — ГАЛИНА
Діти — АНДРІЙ і ОЛЯ
Мама — СОФІЯ СУЩИК
Сестра — ОЛЕКСАНДРА ЛАВА з мужем МИКОЛОЮ і дітьми

В безмежному смутку ділимося болючою вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в ночі з 12-го на 13-го квітня 1974 року відійшла від нас у Вічність, на Рідних Землях, наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.
МИХАЙЛИНА ЯВОРСЬКА

на 88-му році трудолюбивого життя.

Горем прибиті:

сини: ЙОСИФ з дружиною ЮЛІЄЮ
ЯРОСЛАВ з дружиною ОСИПОЮ
внуки: ЯРОСЛАВА з мужем ВОЛОДИМИРОМ
ЮРІЙ з дружиною МАРІЙКОЮ
ВОЛОДИМИРА, ОЛЕКСАНДЕР
та ближча і дальша Родина в Україні

Підписано договір про „культурну співпрацю" між Іраком і СССР

Багдад. — Згідно з повідомленням ТАСС, тут підписано „плян культурної співпраці на 1974-1975 роки між Товариством іраксько-совєтської дружби, Союзом совєтських культурних зв'язків з зарубіжними країнами і Товариством совєтсько - іракської дружби". В часі підписання. стосовних документів промовляв член Регіонального керівництва Партії арабського соціялістичного відродження Наїм Халдан, який підкреслив, що „відносини дружби і співробітництва, які існують між народами обох країн, є важливою підтримкою для Іраку в його боротьбі проти імперіялізму, в інтересах закріплення національної незалежности і соціяльного прогресу".

У Вашингтоні створено...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

Ишлося про те, щоб зусиллям усіх всеціло охопити многогранність етнічної проблематики і, визначивши її, запроєктувати спільні вихідні дії.

У висліді сумаричного зведення та обліку рапортів і бажань рішено покликати до життя нову етнічну коаліцію. Прийнято цілий ряд постанов, доповнено управу, членом якої, як член основник, є автор цих рядків, вибрано також декілька комісій: програмову, фінансову, політичних акцій і високошкільну; доручено комісіям до 6-ти тижнів поглибити й оформити та викінчити представлені проєкти і з початком червня ц.р. відбути повно з'їзд.

Крім т. зв. воркшапс, на конференції з коротким словом виступали: стейтова сенаторка Мері Енн Крупсак, теперішня кандидатка на заступ. губернатора стейту Ню Йок; С. Френчик, і представники комітетів обох партій: Ендрю Валюшек від Демократичної і Філіп Ґаріно від Республіканської. Присутні проаналізували б а й д у жність,, слабу поінформованість, а то й зовсім обманливе відношення головних політичних партій до етнічних груп, статистично та в практиці вказано на нерівність і дискримінуюче заступлення останніх в різних установах, зокрема державних.

Дейвід Фіске, асистент сенатора Швейкера, поінформував про широке зацікавлення етнічним проєктом сен. Швейкера, на протязі мало що більше як тижня (вже є понад 4700 зголошень на аплікації) та одночасно вказав на брак звичайної адміністраційної допомоги для технічної експедиції самого проєкту, — це практично унагляднило боротьбу двох течій в сучасному американському суспільстві.

У конференції деякі етнічні групи були сильніше заступлені такі, як: італійська, польська, словацька, грецька, жидівська, мадярська, болгарська. У цій конференції взяли участь цілий ряд провідних діячів різних галузей етнічної проблематики, як о. Ґіно Бароні, президент National Center for Urban Ethnic Sffairs, Washington, D.C., який за останні три роки одержав 5 мільйонів дол. на працю серед етнічних груп: д-р Ралф Перрота, президент N.Y. Center for Ethnic Sffairs, д-р Юджіне Кусілевич, президент Фундації Костюшка; д-р Тадеуш Ґромада, генеральний секретар Польського Інституту; о. Іван Дорнік, головний редактор газети „Ethnic America", та інші. З українців — ініціятор перших слав'янських етнічних студій в ЗСА, автор цих рядків.

На Конференції приємно було зустрінути молодих активних тусмівців Романа і Лесю Борщ та Михайла Джулу й почути признання за їхню допомогу, і співпрацю в газеті „Ethnic America" — від о. Дорніка. Також приємно було почути похвальні завваги радіо-коментатора Кеннета Ковача, на адресу нашого майбутнього першого конґресмена д-ра Богдана Футея, члена управи ТУСМ.

Чергова Конференція у Піттсбурґу, яку підготовляє окрема комісія, до якої входять Роман Борщ, буде дальшим кроком в об'єднанні і централізації етнічних сил ЗСА.

СПОРТ

ГАКІВКА

„Чономорська Січ" — Нюарк „Сейберс" Г. К. 4:9 (1:1, 1:3, 2:6).

Нюарк, 1 квітня — були це товариські змагання, що їх згідно з програмою Спортової Комісії Ювілейного К-ту наша дружина відбула на льодовій арені Айронбавнду з кол. професійним клюбом „Бруверс", який під сучасну пору прийняв нову назву „Сейберс". Безпосередньо перед грою відбулася врочиста церемонія; представлення змагунів обидвох дружин, відіграння українського і американського гимнів та вручення капітанові „Сейберс" капітаном „Ч. Січі" — Д. Суровичем, ювілейного прапорця Т-ва.

Якщо йдеться про перебіг змагань, то несподівано для більшости (біля 300) глядачів, вони пройшли цікаво і емоційно, в яких значно молодші віком та меншим досвідом „Січовики" в більшості дорівнювали заавансованим гаківкарям „Сейберс". Присутні на цій зустрічі українські глядачі, любителі гаківки з Ню Йорку, Джерзі Сити, Елизабету і ін. міст, що вперше побачили в акції гаківкову дружину „Ч. Січі", висловлювали свій подив і захоплення та ґратулювали УСТ „Ч. Січі", за успішне ведення гаківкової ланки. В І-му періоді ґолі відкрили „Сейберс", але швидко після цього Д. Сурович вирівняв 1:1. В ІІ-му періоді, не зважаючи на рівнорядну гру, „Сейберс" успішно використали дві реальні можливості і стрілили дальших 2 ґолі. Серію ґолів в ІІІ-му періоді розпочав Белай, який з асисти Мельника знизив вислід до 3:2. До закінчення цих змагань вислід мінявся ще восьмикратно з чого дальших 2 ґолі для „Ч. Січі" здобули: Т. Мушато з асисти Мельника і Балицький з швидкої акції Гудака. Треба відмітити, що до цих товариських змагань „Ч. Січ" виступила в значно ослабленому складі в якому через університетські іспити не змогли взяти участи такі чільні наші гаківкарі, як: Б. Дзіман, Т. Фер, Д. Кох і через працю М. Будний, І. Смуковський.

Склад „Ч. Січі" був: І. Барбадин, Д. Сурович, І. Сурович, Р. Семенюк, Є. Семенюк, Б. Смоковський, В. Олійник, М. Квін, И. Гудак, П. Мельник, Т. Мушато, А. Балицький, В. Заліско, Белай, О. Кузів, М. Лящук. П. Семенюк — ланковий, М. Ґудзій — заступник. Після змагань в домі УСТ „Ч. Січ" відбулося для змагунів обидвох дружин і почесних гостей відповідне прийняття, яке відкрив голова Спортової Комісії Ювілейного К-ту інж. А. Лапичак, а дальше провадив член цього К-ту Є. Чижович. Між іншими гостями на цьому прийнятті були: президент Гак. Ліґи Юньйон Кавнті Джон Мелло, пресовий референт ліґи — Боб Мк. Ґіннес, комішенер Юньйон Кавнті Бері Ловт і власник гаківкового клюбу „Іґелс" Дж. Кіршбавн. В часі прийняття капітан „Ч. Січі" вручив плякети провідникам дружини: П. Семенюкові, М. Гудзієві і „секретарці" М. Фера, що їх зафундували змагуни-гаківкарі. В розмовах з головою і членами Управи УСТ „Ч. Січ", президент згаданої ліґи, неофіційно запропонував Т-ву включити нашу дружину до вищої кляси, нової дивізії, що її саме формує Ю. К. Ліґа.

— ∴ —

ВІДБИВАНКА

Жіноча „Б" Дружина „Ч. Січ" вийшла 3-ю в 9-му відбиванковому турнірі Лівінгстону

Лівінґстон, 6-го квітня — Відбувся тут 9-й річний турнір жіночих дружин Ню Джерзі, що його зорганізував „Департамент оф Рекріешин" м. Лівінґстну, в якому взяло участь 7 жіночих дружин. УСТ „Ч. Січ" в цьому турнірі репрезентувала „Б" дружина, яка виступила в такому складі — старших юначок: О. Напора, Л. Напора, З. Стебельська, О. Паславська, В. Потежна, Р. Пенцак, Х. Ткач. Р. Тимкевич. Н. Басняк. Провідник О. Напора.

Кінцевий показник табелі гор турніру:

1. Грінстрікс	10:2	точ.
2. Іст Строудсберґ	9:3	-„-
3. Ч. СІЧ	7:5	-„-
4. Ріджвуд ІВКА	6:6	-„-
5. Персипені В.К.	6:6	-„-
6. Мастерс В.К.	3:9	-„-
7. Вест.Спайкерс ВК	1:11	-„-

ФУТБОЛ

„Чорноморська Січ" — „Бразилія" С.К. 2:3 (1:3).

Нюарк, 7 квітня — В другій рунді гор за Чашу стейту Ню Джерзі „Ч. Січ" зазнала поразки в змаганнях, що відбулися з клюбом „Бразилія" на стадіоні Айронбавнду — 2:3. До перерви господарі вели 3:1, єдиного ґоля для „Ч. Січі в цьому часі здобув Михайло Фарміґа. Після перерви „Січовики" в більшості грали під брамкою бразилійців, але напад не використав тієї переваги, здобувши тільки одного ґоля, що його стрілив Любомир Лужняк, який і встановив вислід зустрічі — 2:3.

„Чорноморська Січ" II — Португальський СК 1:1.

О. Твардовський